

تغلیب (علوم قرآنی)

جمع بین دو چیز و [اطلاق حکم](#) اختصاصی یکی از آن‌ها بر مجموع را تغلیب گویند.

فهرست مندرجات

۱ - تعریف

۱.۱ - نمونه قرآنی

۲ - پانویس

۳ - منبع

تعریف

«تغلیب» از [مجازهای لغوی](#) و به معنای اعطای حکم لفظی به لفظ دیگر و لفظ غالب را در هر دو به کار بردن و آن دو را که مختلف هستند همچون یکی به حساب آوردن است.

← نمونه قرآنی

مانند:

۱. (وکانت من القانتین).

[\[۱\]](#) [تحریم/سور ۶۶، آیه ۱۲.](#)

و (الا امراته کانت من الغابریین).

[\[۲\]](#) [اعراف/سور ۷، آیه ۸۳.](#)

در این [آیلت](#)، اصل «القانتلت» و «الغابرات» است؛ ولی به حکم تغلیب به جای لفظ مؤنث، از [لفظ](#) مذکر استفاده شده است.

۲. (یالیت بینی و بینک بعد المشرقین)

[\[۳\]](#) [زخرف/سور ۴۳، آیه ۳۸.](#)

که منظور از «مشرقین» مغرب و مشرق است؛ ولی از باب تغلیب و به دلیل [شهرت](#)، مشرق بر مغرب غلبه داده شده است.

[زرکشی](#) می‌گوید: [مجاز](#) بودن تغلیب از آن رو است که لفظ در جای خودش [استعمال](#) نشده است.

[\[۴\]](#) [زرکشی، محمد بن بهادر، البرهان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۳۰۲.](#)

[\[۵\]](#) [سیوطی، عبد الرحمن بن ابی بکر، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۱۳۴.](#)

پانویس

۱. [↑](#) [تحریم/سور ۶۶، آیه ۱۲.](#)

۲. [↑](#) [اعراف/سور ۷، آیه ۸۳.](#)

۳. [↑](#) [زخرف/سور ۴۳، آیه ۳۸.](#)

۴. [↑](#) [زرکشی، محمد بن بهادر، البرهان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۳۰۲.](#)

۵. [↑](#) [سیوطی، عبد الرحمن بن ابی بکر، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۱۳۴.](#)

